

26.4.3

(לאו אורח ארעא לאשתמושי בהו הדייטא) 52b → (משנה ב') 51b

1. ותראו את שקוציהם ואת גלליהם עץ נאמן כסף וזהב אשר עליהם: דברים כט:טז
2. פסילי אליהם תשרפון באש לא תחמד כסף וזהב עליהם ולקחת לך פן תקש בו כי תועבת ה' אליהם: דברים ז:כח
3. אבד תאבדון את כל המקמות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם ירשים אתם את אלהיהם על הקרבים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן: דברים יב:ב
4. ואת חטאתכם אשר עשיתם את העגל לקחתי ואשרף אתו באש ואכת אתו טחון היטב עד אשר דק לעפר ואשלך את עפרו אל הנחל הייך מן ההר: דברים ט:כא
5. ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה תועבת ה' מעשה ידי חרש וישם בסתר וענו כל העם ואמרו אמן: דברים כז:טז
6. לא תשע לך אשנה כל עץ אצל מזבח ה' אליהם אשר תעשה לך: דברים טז:כא
7. שפטים ושטרות תתן לך בכל שערין אשר ה' אליהם נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק: דברים טז:יח
8. ואת כל הכלים אשר הזניח המלך אחז במלכותו במעלו חכנו והקדשנו והנם לפני מזבח ה': דברי הימים ב כט:יט
9. והסבותי פני מהם וחללו את צפוני ובאו בה פריצים וחללו: יחזקאל ז:כב
10. אבנים שלמות תבנה את מזבח ה' אליהם והעלית עלי עולת ליקוק אליהם: דברים כז:י
11. ובנית שם מזבח לה' אליהם מזבח אבנים לא תניף עליהם ברוך: דברים כז:ה

I 'משנה ב' status of items found atop the idol

a If: he found garments, money or vessels – מותר

b But if: he found clusters of grapes, grain-wreaths or wine, oil or flour – or anything which is brought to ה' – אסור – מזבח ה'

i Source: vv. 1-2: עמהם (which includes wood and stone)::עליהם (only gold)

1 Just as: עליהם must be an adornment to be considered תקרובת; so too עמהם (i.e. עץ ואבן) must be נוי

2 Challenge: why not equate עליהם::עמהם to include everything?

(a) Answer: then no need to mention עליהם

3 Challenge: money, garments and vessels may be נוי

(a) money: is in a money pouch around the idol's neck

(b) garments: are folded up atop the idol

(c) vessels: are turned upside down on the idol

4 rule (ר' אסי בר חייא): anything inside of the "inner sanctum" is אסור – even water and salt; outside – only נוי

(a) And: in re: פערור ומרקוליס, the קלקלין is meaningless

(i) Question: does this mean that all of the appurtenances must be נוי? Even פיעור is prohibited, certainly salt and water should be אסור

(ii) Rather: even outside the קלקלין, may be "mundane" and still be prohibited

II 'משנה ג' using a garden of bathhouse dedicated to a deity

a Permitted: to benefit if we don't thereby help/support the cult

b If it was shared "ownership": may benefit, even בטובה

i (version1): בטובה – means benefit of the priests → but may bring benefit to the devotees

ii (version2): בטובה (in סיפא) – means benefit of others → may not benefit the priests in any case

1 Note: version 2 supposes version 1, but version 1 would exclude version 2 and allow benefit since its co-owned

III 'משנה ד' point of initiation of ע"ז

a A non-Jew's ע"ז is prohibited immediately (upon designation/fashioning); of ישראל – only after it is worshipped

i Note: this follows ר' ישמעאל ר"ע contra ר' עקיבא:

1 אסור של ישראל, per vv. 4-5; ע"ז של נכרי – v. 3. ד' ישמעאל

(a) Note: v. 3 is about loci; but since they cannot become banned as per end of פסוק, must apply to כלים

(i) And: v. 3 juxtaposes the כלים with the gods → applies to ע"ז itself; only banned once they're נעבדים

2 (בסתר) – only prohibited after he worships (ושם בסתר) v. 5 "god": v. 2 – as soon as it is formed, it is a

(a) And: he interprets ה' תועבת ה' (v. 5) teleologically

(b) And: ר' ישמעאל interprets v. 2 to allow for a non-Jew to negate his god

(i) ד"ע infers that, as per שמואל, from resolution of contradiction within v. 2. (לא תחמוד...ולקחת לך)

(c) ד' ישמעאל uses v. 5 (ושם בסתר) to teach that ע"ז של ישראל requires burial

(i) ד"ע infers that from v. 6; comparison of מזבח to אשרה

1. ד' ישמעאל uses that for homily about judges (&additional homily) via v. 7

IV Related queries

- a (איסור) if he welded a כלי for ע"ז – what is its status (assumption – he's asking about איסור immediately –
- i *Note:* question can only apply to ע"ז ביד ישראל and according to ר"י who demands that it becomes אסור immediately –
- 1 *Else:* it would certainly not become אסור until it was worshipped
- (a) *Issue:* do we infer משמשים משמשים (no איסור until used) or ע"ז from itself (אסור immediately)
- 2 *Challenge:* then why ask about a welded כלי; ask about a new כלי
- ii *Rather:* question is about טומאה ישנה (regenerated טומאה) in case of ע"ז (דרבנן)
- 1 *Did דרבנן* extend the rule of טומאה ישנה to טומאה דרבנן
- (a) *Challenge:* then let him ask about טומאה דרבנן as a general question
- (b) *Answer:* this was the 2nd part of a question:
- (i) *Part 1:* do they extend טומאה ישנה to טומאה דרבנן
- (ii) *And even if they don't:* perhaps they do in case of ע"ז due to its severity – **תיקו**
- b (מר' ינאי) an offering made of food – can it become טהור when nullified (even though still אסור)?
- i *Question:* why not ask about כלים?
- 1 *Answer:* since כלים have טהרה במקוה, clearly their טומאה (due to ע"ז) can be nullified
- ii *Question:* why not ask about the idol itself?
- 1 *Answer:* that will obviously work, since the ע"ז itself can be nullified
- iii *Clarification of question:* we know that the איסור cannot be negated (per ר' גידל בשם רב, above)
- 1 *But:* does that irrevocability only apply to the איסור מה"ת, but perhaps the טומאה דרבנן is revoked? **תיקו**
- c (מרבי) may יוסי בר שאול (מרבי) that were used in Onias' temple (Helipolis – see מנחות יג:) be used in המקדש?
- i *Note:* only according to opinion that it was not a ע"ז
- ii *Answer:* prohibited – but רבי forgot the prooftext
- 1 *Challenge (ריב"ש):* v. 8
- 2 *דבי* that reminded him – and they had interpreted v. 8 as meaning that they buried the כלים that had been wrongly used and sanctified new ones
- (a) *Suggestion:* this is supported by tradition that מוקבים buried stones of מזבח that was defiled by יוניים
- (i) *Rejection (ר"פ):* in that case, they found v. 9 to permit but
1. *Couldn't:* break apart altar and use broken stones – v. 10
2. *Couldn't:* hew stones – v. 11
- a. *Challenge:* why not let the people take the stones for their own use (per v. 9)?
- b. *Answer:* as opposed to use of הקדש money that got melted into some Roman coins – which they permitted (although they wanted to ban all of these coins, they weren't successful), in that case, the money was never used for גבוה; the מזבח had been used for גבוה so it was improper to let people take the stones for themselves